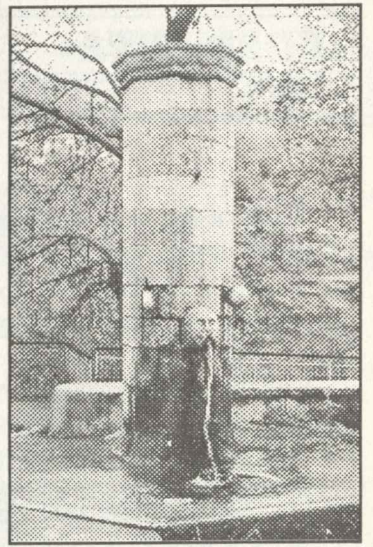

ΠΡΑΜΑΝΤΙΑ

Διμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Πραμαντιωτών Ιωαννίνων
Έτος Α', Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 1995 - Αρ. φύλλου 5
Ταχ. Διεύθυνση: Γοργοποτάμου 20 - 452 21 Ιωάννινα

ΤΟ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ένας μήνας πέρασε απ' την έναρξη λειτουργίας των χορευτικών τμημάτων του Συλλόγου μας. Γύρω στα 40 παιδιά από 7 μέχρι 18 χρονών αφιερώνουν λίγο απ' τον πολύτιμο χρόνο τους και προσέρχονται κάθε Κυριακή απόγευμα στην ευρύχωρη αίθουσα του Συλλόγου (Πλατεία Κα-

γίνεται συνήθως το Φεβρουάριο. Η επιθυμία ορισμένων να γίνει χορευτικό τμήμα κι από μεγαλύτερους (30 ή 40 χρονών) θα αντιμετωπιστεί ευνοϊκά απ' το Δ.Σ. του Συλλόγου, αν εκδηλώσουν κι άλλοι ενδιαφέρον για ίδρυση τέτοιου τμήματος.

Πληροφορούμε τους χωρια-

λούτσιανης). Εκεί διδάσκονται τους παραδοσιακούς ελληνικούς χορούς απ' την πολύ καλή κι εργατικότατη γυμνάστρια και δασκάλα χορού Αγγελική Γερογιάννη-Σμύρη. Τα παιδιά αυτά διακρίνονται για την επιθυμία και το ζήλο στην εκμάθηση των χορών. Πολλά απ' αυτά και ιδίως τα μεγαλύτερα γνωρίζουν από χορούς, γιατί κατά τα προηγούμενα χρόνια, που δεν υπήρχε πραμαντιώτικο χορευτικό, διδάχτηκαν χορό σε άλλους συλλόγους.

Τα αποτελέσματα της προσπάθειας των παιδιών και της δασκάλας τους θα φανούν σύντομα στο ευρύτερο κοινό με την πρώτη εκδήλωση του Συλλόγου μας, στον ετήσιο χορό, που

νούς ή και άλλους, ότι μπορούν να εγγραφούν τα παιδιά τους στα χορευτικά τμήματα, αφού έρθουν σε επαφή με την ίδια τη δασκάλα του χορού κάθε Κυριακή απόγευμα (5-8) ή αφού επικοινωνήσουν με κάποιο απ' τα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου μας.

Τέλος παρακαλούμε τους χωριανούς που διαθέτουν παραδοσιακές στολές, να μας το γνωρίσουν, ώστε να τις δανειστούμε όταν τις χρειαστούμε. Ελπίζουμε ότι στο κοντικό μέλλον θ' αποκτήσει κι ο Σύλλογος τις δικές του στολές με τη βοήθεια φυσικά των χωριανών και των φίλων. Προτάσεις δεχόμαστε από τώρα.

Χ.Τ.

ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του Συλλόγου Πραμαντιωτών Ιωαννίνων εντάσσεται και η έκθεση παλιές φωτογραφίες, που θα γίνει στην αίθουσα του Συλλόγου, αφού πρώτα συγκεντρωθεί το υλικό, δηλαδή φωτογραφίες που έχουν εμφανισθεί

δεν είναι δυνατή ή ακριβής χρονολογία).

Οι φωτογραφίες αυτές θα εκτεθούν στην αίθουσα του Συλλόγου μας για ορισμένο διάστημα, που θα σας γνωστοποιηθεί από νωρίτερα και από 'κει θα παραλάσουν σε τακτές ώρες μικροί

1963. Οι παπάδες του χωριού μας —μακαρίτες πια— παπα-Νικολός και παπα-Χουλιάρας συμμετέχουν σε μυστήριο γάμου.

από το 1960 και πριν, χωρίς να αποκλείονται και κάποιες νεότερες.

Η έκθεση αυτή έχει σκοπό να ξαναζωντανέψουν για τους μεγάλους παλιές μνήμες και για τους μικρότερους να γνωρίσουν την ιστορία του τόπου τους μέσα από εικόνες.

Μια σπουδαία φωτογραφία κρυμμένη σε κάποιο συρτάρι, είναι όπως το χρυσάφι που παραμένει θαμμένο στη γη και δεν αξιοποιείται. Γι' αυτό θα παρακαλέσουμε τους χωριανούς μας —κι όχι μόνο όσους κατοικούν στα Γιάννενα— να βγάλουν απ' τα συρτάρια κι απ' τα άλμπουμ τις παλιές φωτογραφίες και να τις παραδώσουν ή να τις στείλουν στο Σύλλογό μας, αφού σημειώσουν πληροφορίες για τα πρόσωπα που εικονίζονται και το έτος εμφάνισης (κατά προσέγγιση, αν

και μεγάλοι να τις γνωρίσουν, να τις θαυμάσουν και ν' αναπολήσουν παλιές μνήμες.

Μετά το τέλος της έκθεσης το Δ.Σ. του Συλλόγου μας αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στους δικαιούχους τις φωτογραφίες στην ίδια ακριβώς κατάσταση που τις παρέλαβε.

Μεγάλη βοήθεια περιμένει το Δ.Σ. του Συλλόγου μας απ' τους χωριανούς μας Κων/νο Αθ. Κοτζιά και Νικηφόρο Στ. Παπαθεοδώρου, κατοίκους Ιωαννίνων, που είχαν και την ιδέα της έκθεσης φωτογραφίας και στους οποίους θα απευθύνεστε κατά πρώτο και μετά στα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου μας. Περιμένουμε την ανταπόκρισή σας για μια έκθεση φωτογραφίας ανάλογη του πληθυσμού και της παράδοσης του χωριού μας.

Χ.Τ.

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

✓ Με λαμπρότητα και επισημότητα γιορτάστηκε στο χωριό και η φετινή επέτειος του ηρωικού «ΟΧΙ» της 28ης Οκτωβρίου 1940.

Τελέστηκε δοξολογία στον ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής και τον πανηγυρικό της ημέρας

του ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

εκφώνησε ο φιλόλογος καθηγητής κ. Ιωάννης Ντάτσης. Ακολούθησε επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφανιών στο Μνημείο των Ηρώων.

Το πρόγραμμα έκλεισε με παράδοση των μαθητών των σχολείων του χωριού.

● ● ●

✓ Μετά από την πετυχημένη δειγματική διδασκαλία, στους μαθητές της Στ' τάξης του Δημοτικού Σχολείου Πραμάντων στο μάθημα της Γλώσσας, που έγινε από τον χωριανό μας δάσκαλο κ. Μιχάλη Κ. Θανάση τον περασμένο Μάη και που την παρακολούθησαν περίπου 50 εκπαιδευτικοί, ακολουθεί στις 12 Νοεμβρίου 1995 καινούργια εκδήλωση. Πρα-

γματοποιείται σεμινάριο περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Περιβαλλοντικά μονοπάτια». Το πρόγραμμα των εργασιών του σεμιναρίου έχει ως εξής:

Πρόγραμμα σεμιναρίου
Έναρξη εργασιών (9.30)
Χαιρετισμοί σεμιναρίου από τους κ.κ.:

Πρόεδρο Κοινότητας Πραμάντων, Πρόεδρο της Ν.Ε. Παιδείας Ιωαννίνων, Προϊστάμενο του Ιου Γραφείου Π.Ε. Πρόεδρο του Συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών Ν. Ιωαννίνων και Αιρετοί

γής.

Ο δρόμος προς μία αυτόνομη διαβίωση ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Διάλογος μεταξύ θεωρίας και πράξης.

Έφη Μπακογιάννη, Υπεύθυνη Περιβ/κής Β/μιας Εκπ/σης Ν. Ιωαννίνων.

Μια περιήγηση στο κάστρο των Ιωαννίνων: Διαπιστώσεις.

Μιλτιάδης Δόσης, Δάσκαλος του 2ου Γραφείου Α/θμιας Εκπ/σης.

Βυζαντινά και Μεταβυζαντι-

ριολεξία απ' τα αγρίμια αυτά.

Ακόμη και καφετιά αρκούδα έκανε την εμφάνισή της στο χωριό, κοντά στα «Πλατάνια της Μαυρίκαινας» και ο Κυνηγετικός Σύλλογος Πραμάντων έκανε όλες τις δέουσες ενέργειες, ειδοποιώντας το Δασαρχείο, τις κυνηγετικές οργανώσεις και το Σύλλογο προστασίας της καφετιάς αρκούδας, μιας και το μεγάλο θηλαστικό κινδυνεύει με εξαφάνιση.

● ● ●

✓ Τον τελευταίο καιρό πέθαναν οι χωριανοί μας:

— Ιωάννης Γ. Ντεκουμές στα Ιωάννινα

— Χρήστος Παππάς (Παπαθανάσης) στην Αθήνα

— Νίκος Τσαμπούλας στην Πράμαντα

— Κων/νος Ν. Βούλγαρης στα Ιωάννινα

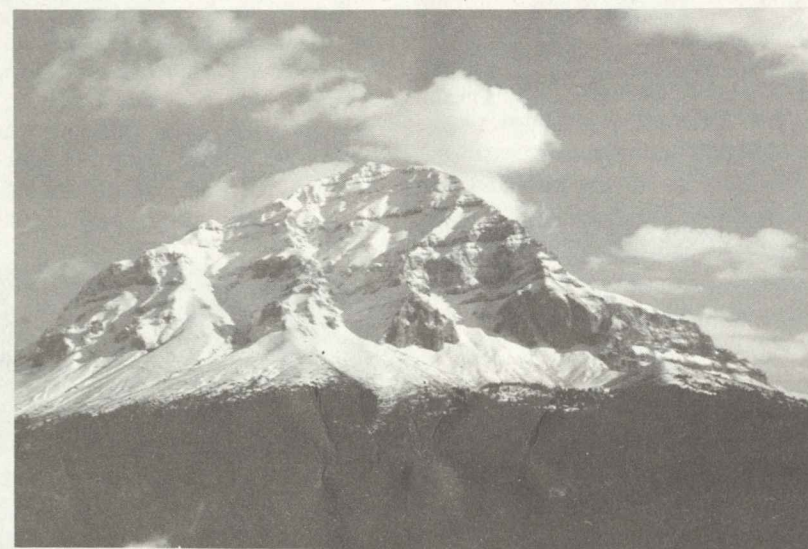
● ● ●

✓ Μετά από πρόσκληση της κοινότητας Πραμάντων προς τον πρόεδρο Αναπτυξιακού Συνδέσμου Δ. Τζουμέρκων, προς τους προέδρους κοινοτήτων και άλλους φορείς πραγματοποιήθηκαν στις 15-10-1995 στην αίθουσα διαλέξεων του Πνευματικού Κέντρου Πραμάντων ανοιχτή δημόσια συζήτηση για τα προβλήματα της περιοχής. Έγινε ανταλλαγή απόψεων και σκέψεων για την επίλυσή τους. Η ανοιχτή συζήτηση διοργανώθηκε από την κοινότητα Πραμάντων έπειτα από ευγενική πρωτοβουλία της Νομαρχιακής Επιτροπής Ιωαννίνων του Συνασπισμού της Αριστεράς και της προόδου, κλιμάκιο της οποίας είχε και την ευθύνη παρουσίασης και επεξεργασίας των θεμάτων.

ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Μπουμπουλίνας 7
Κατσικά
τηλ. οικίας: 48.922

Η Στρουγγούλα χιονισμένη.

Δασκάλων και Νηπιαγωγών Ν. Ιωαννίνων.

Γκαρος Τσιάνγκης, Δ/ντής Α/θμιας Εκπαίδευσης Ιωαννίνων. Εισαγωγή στο σεμινάριο.

Νίκος Κουτσός, Υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Εννοιολογική προσέγγιση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Απόστολος Κατοίκης, Επίκ. Καθηγητής ΠΤΔΕ Παν/μίου Ιωαννίνων.

Μεθοδολογία και στρατηγικές εφαρμογές Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Λάμπρος Σταύρου, Επίκ. Καθηγητής Π.Τ.Ν. Παν/μίου Ιωαννίνων.

Κοινωνικές αναπαραστάσεις και μεθοδολογία Περιβαλλοντικής Αγωγής.

Θεμιστοκλής Γκόγκας, Υποψ. Διδάκτωρ του Παν/μίου Keele Αγγλίας.

Μία οικολογική περιήγηση από το 19ο στο 17ο αιώνα.

Διάρκεια 30 λεπτών.

Χρήστος Παπανικολάου, Σχολ. Σύμβουλος Ειδικής Αγω-

νά μνημεία ευρύτερης περιοχής Παγωνίου.

Κυριακή Συννεφακοπούλου, Δασκάλα του Ιου Δημ. Σχολείου Μετσόβου.

Η παράδοση στο Μέτσοβο: «Οι βαρελάδες» - πρόγραμμα Δ.Σ. Μετσόβου.

Κώστας Θανάσης, Δ/ντής Δημ. Σχολείου Πραμάντων.

Η παράδοση στα Πράμαντα: «Οι σαμαράδες» - πρόγραμμα Δ.Σ. Πραμάντων.

Συζήτηση-Συμπεράσματα Λήξη εργασιών.

● ● ●

✓ Εδώ και λίγα χρόνια με την ερήμωση της υπαίθρου λύκοι λυμάνονται και τις περιοχές του χωριού μας.

Κατά καιρούς προξενούν καταστροφές στα μικρά κοπάδια των λίγων κτηνοτρόφων που απόμειναν στο χωριό.

Ορισμένες περιοχές (όπως π.χ. από Αγία Τριάδα ως το Παλαιοχώρι) μαστίζονται στην κυ-

Η ηθογραφία του τόπου μας

Με τους ανθρώπους που με-γάλωσα, αγάπησα και τράφηκα μαζί τους.

Προσπαθώ, ξεκλώθοντας το χρόνο, να βάλω μια τάξη στα πράγματα και στους ανθρώπους με τους οποίους έζησα και πνιγί-στηκα μαζί τους. Όμως ο νους με τους ορθολογικούς του κανόνες δεν το μπορεί. Μπορεί όμως το συναίσθημα που έχει τη δύναμη ν' ανατροφοδοτήσει τα παιδι-

μικρή εκκλησούλα μας — η Αγία Παρασκευή — από κόσμο. Η Αγία Παρασκευή, ένα μικρό εκκλησάκι στην άκρη του χωριού, ήταν η εκκλησιά μας για όλες τις γιορτές, για όλες τις θρησκευτικές πράξεις. Φέρνω στη μνήμη μου 'κείνη την απέριττη παραδοσιακή της μορφή, τυλιγμένη από κισσό, όπου τα πάντα, το πλακοστρωμένο δάπεδο, το ξύλινο εσωτερικό της χώρισμα, η πλακοσκε-

σής μας.

Οι μέρες της Λαμπρής δεν ήταν χαρά μεγάλη μόνο για μας τα παιδιά: ήταν μεγάλη και για του ηλικιωμένους. Τό 'δειχναν με τη συμπεριφορά τους και με το κοιμντολόι στα μαγαζιά και στα σπίτια. Όχι βέβαια γιατί οι παλαιότεροι ήταν περισσότερο θρησκευόμενοι από τους σημερινούς, αλλά γιατί η Λαμπρή ήταν το παν, ήταν η μεγάλη γιορτή, η αντάμωση, το πανηγύρι της χαράς.

Αποβραδīs του Μ. Σαββάτου, κάθε χρόνο, οι συμπαθείς κάτοικοι της Μπόρσας (Τατσαίοι) 'βγάζαν...προανάσταση με τον τρόπο τους. Γύρω στις δέκα και

Του Γιώργου Ν. Παπαθέξη

στον πρώτο ύπνο του χωριού η καμπάνα άρχιζε ν' αντιλαλεί τα προμνημένα της Ανάστασης. Οι Τατσαίοι ήταν ανυπόμονοι, ήθελαν να είναι οι πρώτοι... άγγελοι του χαμόσυνου γεγονότος.

Έτσι, μ' αυτόν τον τρόπο, έκραζαν το μεγαλείο της γιορτής, καθ' όσον όλοι του χωριού ένιωθαν το θάυμα σαν μια μυστικοπαθή ζεστασιά του νου και της ψυχής.

Μια ώρα πριν φέξει, σήθαιτο ακόμα, τα στενοσόκακα αναβαν αναρίθμητες πυρολαμπίδες, μικρές φλογίτσες οι λαμπάδες που τότε χάνονταν και τότε φανερόνταν στα διάσελα, στ' ανάρα-χα, στα λωπάματα.

Κι όταν η εκκλησιά γέμιζε, ο παπάς για την επιβεβαίωση της πληρότητας και της ουδεμίας

απουσίας ρωτούσε: ήρθαν όλοι;

— Όλοι παπά, βάλε 'μπρος τον βεβαίονε ο Χριστένιος (παππούς μου) με κείνο το αποφασιστικό ύφος, τη λιονταρίσια φωνή, που ένιωθες δέος να τον κοιτάξεις με τα προπεταμένα ζυγωματικά, το αρεμιάνιο μουστάκι, το ευθυτενές κορμί, ολόιδιος αρματωλός.

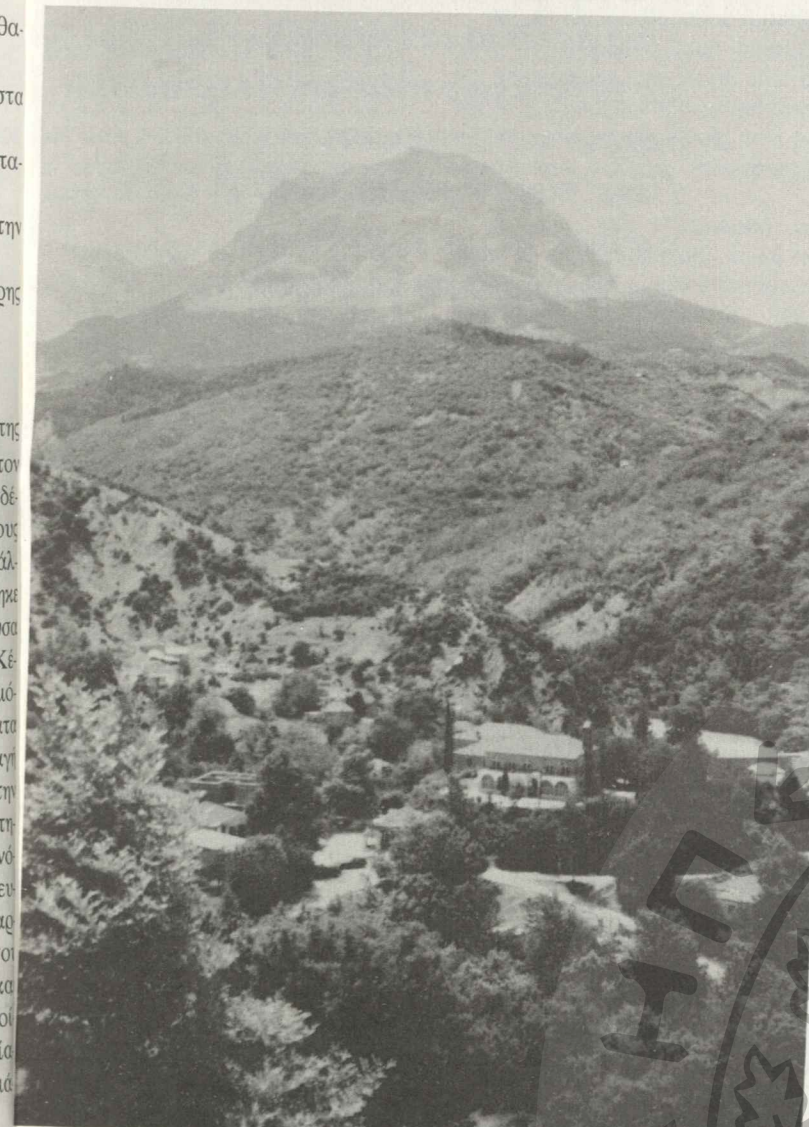
Ευθύς αμέσως ο παπα-Χλιάρας με τη δωρική παρουνιά και ντυμένος με κείνα τ' ασπρονίτρινα άμφιά του — τα θυμάμαι σαν τώρα — άρχιζε να ψαλμομουρμουρίζει ύμνους κι απολυτίκια πλημμυρισμένα από μυστηριακό θρησκευτικό ύφος.

Στη γωνιά αριστερά γαντζωμένος πάνω στο φτωχό ξύλινο αναλόγιο ο αλησμόνητος μπάρμπα Μήτσιο-Γιαννούλας πάλευε το βυζαντινό άσμα μεταξύ πλάγιου α' και πλάγιου δ'. Κι όταν το πετύχαινε χαμογελούσε ικανοποιητικά, έγλειφε χείλια και μουστάκια, όρθωνε το σκεβρωμένο κορμί και κοιτάζε ερευνητικά το εκκλησίασμα για ν' αρπάξει την επιδοκιμασία του. Και σαν βεβαιωνόταν τραβούσε έναν «ίσο» μακρόσυρτο με ποικίλες πενταγραμμικές αποχρώσεις.

Κείνο τον καιρό οι συντοπίτες μου δεν διψούσαν για καλλιφωνούς ιεροουργούς και ψάλτες, ούτε για μελωδικά βυζαντινά πεντάγραμματα. Διψούσαν για παπά, γιατί ο παπάς ήταν δυσεύρετο πρόσωπο, που ακτινοβολούσε σεβασμό, σοβαρότητα κι αλληλεγγύη.

Ήταν ξωμάχος ο παπάς,

Συνέχεια στην 4η σελ.

Άποψη Χριστών.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΚΑΣΤΑΝΙΟΥΔΑΚΗΣ

Χειρουργός
Ωτορινολαρυγγολόγος
Επίκουρος καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Επίτιμος Λέκτορας Πανεπιστημίου Liverpool

Ιατρείο: Αραβαντινού 18, Ιωάννινα
Τηλ.: (0651)-31512 Τ.Κ.: 45444

Οικία: Ν. Δοσίου 8 Ιωάννινα
Τηλ.: (0651) - 73.015 Τ.Κ.: 45333

Δέχεται καθημερινά 6.00-8.30 μ.μ.
Σάββατο 9.00-13.00

Η ηθογραφία του τόπου μας

Συνέχεια από την 4η σελ.

όπως όλοι οι χωριανοί του, μοιράζονταν και αυτός τις δυσκολίες της ζωής, τότε μάστορας, τότε ξευγάς, τότε πατάς.

Τα χαράματα τ' ανθρώπινο «Χριστός Ανέστη» αντάμωνε με τις τριβές των αηδονιών σε μια πανδαισία, όπου φύση και άνθρωπος μεταξιώνονταν σ' αγγελική χορωδία απ' τα επίγεια στα ουράνια.

Συμπαθείς γέροντες με ροζιασμένες μαγκούρες κι ατλαζένιες σκούφες, γριούλες γεριμένες απ' το πολύχρονο ζαλίκι, νέοι και νέες γιομάτοι ζωή κι ομορφιά, παιδιά ανέμελα, ανέγνωστα, όλοι ζούσαν από βάθους καρδιάς το χαρμόσυνο γεγονός. Τόβλεπες στα φωτεινά πρόσωπα, το μαγνητισμό απ' τα μάτια, το λαχτάριζες μέσα σου.

Μπορεί οι παλαιότεροί μας να έζησαν με πολλές, πάρα πολλές στερήσεις. Τους έλειπαν πολλά αγαθά. Δεν τους έλειπε όμως ποτέ η φαντασία και ο πραγματικός στοχασμός για τη ζωή.

Είχαν φιλιώσει με τη φτώχεια και προσπαθούσαν με τ' ανεπαρκή μέσα της εργασίας και της παραγωγής να εξασφαλίσουν τα αυστηρώς απαραίτητα της ζωής. Αυτή όμως τη ζωή την καθιστούσαν υπόθεση χαράς και αισιοδοξίας που ανάβλυζε μέσα από το γλέντι, το τραγούδι, το πανηγύρι.

«Νάησαν τα νιάτα δυο φορές». «Οι κλέφτες» «Γλυκοχαράζουν τα βουνά κι η αγάπη μου κοιμάται». Όλο μπροστά μου έχω τη θωριά και τις γραφικές φιγούρες αγαπημένων προσώπων που χόρευαν στα πανηγύρια, στους γάμους και στα γιορτάσια τα παραπάνω τραγούδια και 'μεις μικρά παιδιά αντιγράφαμε τη ζωτικότητα της ζωής εκφρασμένη στα πρόσωπα και στα καθήκαστα της μικρής κοινωνίας του χωριού μου.

Τραγουδούσαν και χόρευαν

γνήσια τραγούδια οι παλαιοί. Δεν λουδορρούσαν την παράδοση. Σέβονταν τα ήθη και έθιμα σαν, μαυρισμένο απ' το φυτίλι εικονοστάσι, που αποπνέει δέος, ιλαρότητα και θρησκευτική κατάνυξη.

Μου ιστορούσαν πρόσφατα οι της τρίτης ηλικίας χωριανοί μου πως, όταν σε κάποιο πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής —μπρος πίσω του '40— η όμορφη Σταθούλα του Μήτρου Γατσέλου χόρευε το τραγούδι: «Μη με στέλνεις μανά στην Αμερική...» θεωρήθηκε γεγονός ασυμβίβαστο προς τις εθνικές αρχές, γιατί το τραγούδι ήταν έξω απ' τις προδιαγραφές και του περιεχομένου και του ρυθμού.

Μιλούσε για ξενιτιά και μάλιστα στην Αμερική. Ήταν τότε, μεσοπολεμική περίοδος, που πολλοί Έλληνες πήραν το δρόμο της μετανάστευσης στη μακρινή παραμυθώδη ήπειρο.

Είχαν υπόψη οι χωριανοί μου την ξενιτιά των αδερφών Γιαννούλα και δεν ήθελαν καν ν' ακούσουν για ξενιτεμένα απατηλά όνειρα.

Όταν τα δυο αδέρφια εγκατέλειψαν τα πατρογονικά, ο μοιραίος πατέρας Ντούλα-Γιαννούλας έβγαине κάθε μέρα στο μισοραχάκι (και σήμερα η ομώνυμη τοποθεσία και παίζοντας τον τζουρά (είδος φλογέρας) πότιζε με τα δάκρυά του τη γρταντένια άγηση γη. Ο πόνος του ξεσάχναζε κάθε χαρά της ζωής και του θλίγκωνε έναν κόμπο στην καρδιά καθημερινό κι αβόσταχτο.

Η ιστορία του κάθε τόπου είναι μια μικρογραφία της ιστορίας των μεγάλων γεγονότων. Χαρές και λύπες της ζωής λειτουργούν κατά τρόπο ανάλογο ή και δυσανάλογο. Το ουσιαστικό είναι ν' αφουγκράζεσαι τα ιδεολογικά μηνύματα της ελληνικής ηθογραφίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝ.

ΜΠΟΥΤΖΑΣ

ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ - ΚΑΛΟΡΙΦΕΡ

ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΙ

Ι. ΣΤΑΜΟΥ 2 - ΤΗΛ. 78.998

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΣΙΚΟΣ

ΙΑΤΡΟΣ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 30.293

» ΟΙΚΙΑΣ 31.575

ΒΛΑΧΛΕΙΔΟΥ 3

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Παραδοσιακό-πανηγυριώτικο τραγούδι όπως το υπαγόρευσε ο Κων. Σπ. Γεροδήμος στον Βασ. Δ. Τσιλιγιάννη

Φεγγάρι μου κ' αστέρι μου
και κάθε ανγερινέ μου
αυτού ψηλά που περπατείς
και χαμηλά λογιάζεις
μην είδες μην' αλόγιασες
τον άντρα το δικό μου
σε τί ταβέρνες κάθεται
σε τι ταβέρνες νίνει
Ξένα ματάκια τον κοιτούν
και τα δικά μου κλαίνε
θέλω να τον καταραστώ...
Πέντε γιατροί να τον κρατούν
και τρεις να τον γιατρεύουν
και 'γω διαβάτσα να διαβώ
να τους καλημερίσω
Γιατροί μου ποιόν γιατρεύετε
και ποιόν γιατρολογάτε
τον άντρα σου γιατρεύουμε
κι αυτόν γιατρολογάμε.
Γιατροί μ' για σφίζετε τα λουριά
κι αφώστε τα βουτάνια
να τον πονέσει στην καρδιά
να θυμηθεί και μένα.

Φίλε πραμαντιώτη
μην ξεχνάς ότι
η εφημερίδα που
κρατάς στα χέρια σου στηρίζεται
στην αγάπη σου και στη
συνδρομή σου.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ

Αστυνομικό Τμήμα	61205
Κέντρο Υγείας	61206
Βλάβες Ο.Τ.Ε.	22121
Ξενοδοχείο «Τζουμέρκα»	61336
Ταχυδρομείο	61210
Τηλεφωνικό Κέντρο Πραμάντων	61399
Τηλ. Κέντρο Τσόπελα	61282
Τηλ. Κέντρο Χριστών	61296
Γυμνάσιο	61243
Δημοτικό	61239
Δασονομείο	61221
Δημόσιο Ταμείο	61224
Κοινότητα	61231
ΤΑΞΙ (Γ. Τσιλιγιάννης)	61263

Πρακτορείον ΠΡΟ-ΠΟ, ΛΟΤΤΟ

«Η ΑΓΝΑΝΤΑ»

Βασιλείου Ιω. Λάμπρη

Καλλάρη 52

Τηλ.: 32.564

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΔΑΦΝΗΣ

Χειρουργός Οδοντίατρος

Χαρ. Τρικούπη 39
(Εναντι Σ/Μ ΕΝΩΣΗΣ Α.Σ. Ιωαννίνων)
Ιωάννινα
Τηλ. 28.472 - 45.799

ΛΑΪΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

Η ΠΡΑΧΤΙΚΗ ΜΑΜΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ Δ. ΒΑΪΤΣΗ (ή ΔΗΜΑΙΝΑ)

Η γυναίκα που στα χέρια της είδαν το φως της ζωής 500 και πλέον Πραμαντιωτόπουλα

Η Βασιλική συζ. Δήμου Βαΐτση ή Δήμαινα, όπως ήταν ευρύτερα γνωστή ήταν η πρωτότοκη κόρη του χωριανού μας Γιώργου Ι. Καρακώστα (Χίττα).

Γεννήθηκε στα Πράμαντα το έτος 1897 και φοίτησε και τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο Πραμάντων. Δείγματα της σχολικής της εμπειρίας ήταν ο γραφικός της χαρακτή-

Του ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΣΤ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

ρας και η καλλιτεχνική της υπογραφή που πρόδιναν άνθρωπο συγκροτημένο με σειρά και τάξη στη ζωή του.

Παντρεύτηκε το 1922 το Γιώργο Δ. Λάμπρη απ' τον οποίο και απόκτησε την Καλλίτσα (σύζυγο Δήμου Λάμπρη). Η τύχη όμως δεν τους άφησε να χαρούν το γάμο τους, γιατί μετά από τρία χρόνια (1925) ο Γιώργος Λάμπρης σκοτώθηκε με το αλόγο του από έλατο που κατέπεσε.

Η Βασιλική ξαναπαντρεύτηκε το 1930 με το Δημοσθένη Χρ. Βαΐτση —που κι αυτός ήταν χήρος— και απόκτησε μαζί του δυο παιδιά το Χρήστο, που πέθανε σε ηλικία 12 χρονών και τη Βούλα (σύζυγο Κώστα Τόδουλου). Σα μανά ήταν αυστηρή και αυταρχική ηθικών όμως και κοινωνικών αρχών και αντιλήψεων σπάνιων για την εποχή της.

Από νωρίς η Βασιλική έμαθε τη ραπτική και την υφαντική και εξελίχθηκε σε πρώτη μοδίστρα του χωριού. Από πέντε χωριά έρχονταν στίτη της και ράβονταν. Τα δε κορίτσια του χωριού κατέφευγαν στίτη της Βασιλικής όπου λειτουργούσε, τρώ-

πος που λέγειν, «υφαντική σχολή». Πέρα όμως απ' αυτά η Βασιλική —η θεία Δήμαινα— στάθηκε ο καλύτερος σύμβουλος των κοριτσιών του χωριού σε όλα τα ζητήματα. Ήταν ο σοφός Νέστορας, ο πολύξερρος, ο καταδεχτικός, ο καλόγνωμος, ο γλυκομίλητος που με περίσσεια αγαθότητα κι αγάπη συζητούσε ώρες ατέλειωτες για χίλια δυο πράγματα.

Κι αν τύχαινε θάνατος ή μνημόσυνο κι οι στιγμές ήταν δύσκολες και συγκινητικές για τους οικείους του εκλιπόντος αυτή πρωτοστατούσε στις ανάγκες της θανάσις, στο μοιρολόγι, στις απλάδες, στην παρηγοριά τους.

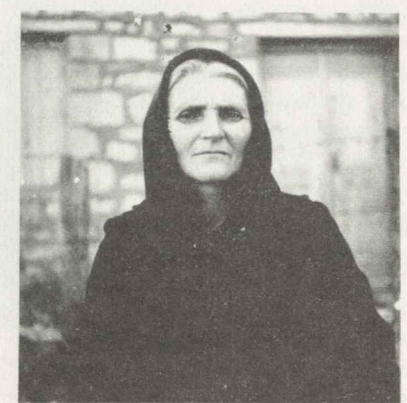
Η μανά της Παρασκευή που ήταν κι αυτή πραχτική μαμή την μύησε στην τέχνη του ξεγενήματος που έμελε να την υπηρετήσει —λες κι έδωσε τον όρκο του Ιπποκράτη, με ιερή συνείδηση της ευθύνης της μέχρι το θάνατό της. Ήταν Οκτώβρης του '43 που πλάκωσαν οι Γερμανοί στο χωριό, πυρπολώντας, αρπάζοντας και σκορπώντας τρόμο. Οι Πραμαντιώτες άρπαξαν τις οικογένειές τους και κατέφυγαν στα γύρω βουνά. Κάτω απ' τον επιβλητικό όγκο των Τζουμέρκων, φεύγοντας την άγρια μπότα του καταχτητή, υπό τον μακρινό απαίσιο αχό των γερμανικών πολυβόλων και ολμοβόλων, η Δήμαινα βοηθώντας τη μανά της ξεγέννησε την κόρη της Καλλίτσα, κάτω από άκρως αντίξοες συνθήκες. Απ' τη μια μεριά οι Γερμανοί σκορπούσαν το θάνατο κι απ' την άλλη η Δήμαινα η νεαρή μαμή τότε ύψωνε το νεογέννητο θριαμβευτικά στον αέρα, σημάδι πως η ζωή συνεχίζεται.

Ο γνήσιος νέος Τζουμερκιώτης βιολίστας και τραγουδιστής από τα Πράμαντα αναλαμβάνει με υπευθυνότητα γάμους, βαφτίσια, πανηγύρια, χορούς συνεστιάσεις, αραβώνες και οποιαδήποτε άλλη διασκέδαση.

ΜΠΟΓΔΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

τηλ. 0651-26020 Γιάννινα και 0659-61052 Πράμαντα

Σ' ένα-δυο χρόνια η φήμη της Δήμαινας σαν ξεγενήτρας απλώθηκε στα γύρω χωριά και πρόστρεχαν σ' αυτή όχι μόνο Πραμαντιώτες αλλά κι απ' τον Τσόπελα, τη Σβάρα, το

Η Δήμαινα (1897-1978)

Λαδικό, τα Τραγουδαρέϊκα, τα Γιωτέικα, τα Κομματάκια, το Φράξο για να ζητήσουν τις υπηρεσίες της. Ένα χειμωνιάτικο βράδυ μ' αγριοκαίρι, μεσάνυχτα, την ξύπνησαν πάρα να πάει στους Χριστούς να ξεγεννήσει.

Σαν έπεσε για πεθαμό ο άντρας της ο Δήμος, βαριά αρρώστος κι αυτή ερχόταν απ' την Αθήνα με την αγωνία να τον προλάβει ζωντανό, την πήραν απ' το αυτοκίνητο, μόλις κατέβηκε, να πάει να ξεγεννήσει χωριανή μας. Το κοινωνικό καθήκον νίκησε το συγγενικό πόνο και την αγωνία.

Και κάποτε που χωριανή μας στην Αθήνα την έπιασαν οι πόνοι της γέννας, αυτή ζήτησε να την ξεγεννήσει η θεία-Δήμαινα. Προσπάθησε να την πείσει πώς δεν ήταν σωστό, να βρισκονται μέσα στους γιατρούς και στις κλινικές και να καταφεύγουν σ' αυτή αλλά η επίτοκη επέμενε πεισματικά κι έτσι πήγε η Δήμαινα και την ξεγέννησε.

Σπίτι της υπήρχαν πάντοτε όλα τα χρειαζούμενα τα σχετικά με τη λεχώνια και το νεογέννητο. Εύρισκες δηλαδή εκεί, δυο φκιασιές καφέ σκέτο, καραμέλλες, χαμομήλι, σουλφamideόσκονη, ιώδιο, μάλαθρο, σουφρόχορτο κ.ά. Με το μάτι της ήταν ικανή να προβλέπει τον ακριβή χρόνο του τοκετού της εγκύνου. Παρατηρώντας και τις πιο μικρές αλλαγές στα χαρακτηριστικά της εγκύνου, στην κοιλιά, στη μέση και άλλα σημεία που μόνο αυτή ήξερε συνήθως έλεγε «Αυτή, σε δυο μέρες θα γεννήσει». Ποτέ δεν έφευγε έξω. Πολλές φορές πάλι, προληπτική όπως ήταν, διάφορα σημάδια πάνω της και γύρω της τα ξηγούσε σαν προμηνύματα για μελλούμενα γεγονότα. Έτσι έλεγε: «Μ' λυθ' κι η πουδιά μ' θα γινεί' η...».

Μεγάλη σημασία έδινε στον ψυχολογικό τομέα της επίτοκης και ιδιαίτερα της πρωτόγεννης. Την επισκέπτονταν ταχτικά και της μιλούσε γλυκά για το ευχάριστο μελλούμενο

Συνέχεια στην 6η σελ.

ΑΞΕΣΟΥΡΑ & ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΤΟΕΚΚΛΕΤΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΑΣΦΑΛΤΟ & ΧΩΜΑ ΓΙΑ ΕΓΚΥΗΜΕΝΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

Ο ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΒΑΤΗ ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΔΕΡΜΑΤΙΝΑ ΚΑΙ ΚΡΑΝΗ ΣΜΥΡΝΗΣ Δ. ΑΧΙΛΛΕΑΣ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 70 - ΤΗΛ. 21.249 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

χρυσά - αργυρά ωρολογία

ΜΑΡΟΥΣΗΣ

ΑΒΕΡΩΦ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 2 - ΤΗΛ. 22.826 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Η ΠΡΑΧΤΙΚΗ ΜΑΜΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ Δ. ΒΑΪΤΣΗ (ή ΔΗΜΑΙΝΑ)

Συνέχεια από την 5η σελ.

γεγονός της γέννησης. Της έλεγε πως το μεγαλύτερο γεγονός στη ζωή μιας γυναίκας είναι η μητρότητα, της έδινε θάρρος και παράλληλα την προετοιμάζε με συμβουλές να 'χει ένα ψαλίδι, κλωστής, οινόπνευμα, ρουχαλάκια, σπάργανα. Κι όταν πλησίαζε η ώρα του τοκετού έκοβε τα νύχια της προσεχτικά, πλένονταν επίμονα και σχολαστικά με σαπουνί, έκανε το σταυρό της και ξεκινούσε.

Κι η επίτοκος που είχε τις ωδίνες του τοκετού σαν άκουγε τα βήματα της Δήμαινας στη σκάλα, λες και της έφταναν οι πόνοι, αναστέναζε και ήταν σίγουρη πως τώρα όλα θα πάνε καλά. Τώρα η Δήμαινα, που είχε φτάσει η μεγάλη στιγμή του τοκετού, πλένονταν με οινόπνευμα και λάδι και βοηθούσε με κάθε τρόπο την επίτοκη και κατά κανόνα πετύχαινε εύκολο τοκετό. Το μόνο χειρουργικό εργαλείο που χρησιμοποιούσε ήταν... τα θυμαστά και επιδέξια χέρια της. Με μαεστρία έμπειρου χειρουργού, προσέχοντας με σχολαστικότητα, υπομονή και επιμονή μην προκληθεί και το παραμικρό ατύχημα, ξεκινούσε τις γυναικείες. Αντιμετώπιζε δε με θάρρος και μεγάλη αυτοπεποίθηση κάθε πιθανή περιπλοκή (σφιγμένο ομφάλιο λώρο στο λαϊμό, μάσκα, πούμπωμα κλπ) και κατά κανόνα με επιτυχία. Το ξέσφισμα του λαϊμού απ' τον ομφάλιο λώρο (λίγες περιπτώσεις) το πετύχαινε γρήγορα με επιδέξιες κινήσεις των χεριών της. Τη μάσκα (σπάνια περίπτωση) την τραβούσε προς τα κάτω, στο πρόσωπο του νεογέννητου και την αφαιρούσε για να μην αλλοιωθίσει το παιδί.

Το πούμπωμα του νεογνού το αντιμετώπιζε με φύσημα με σφοντύλι στο έντερο.

Μετά τον τοκετό ακολουθούσε το πλύσιμο του νεογέννητου με χλιαρό, αλατισμένο νερό. Γίνονταν το αφαλόκομμα και το δέσιμο του αφαλού στον οποίο έβαζε ιώδιο ή σουλφαμιδόσκονη ή σκρούμπτο. Ακολουθούσε το φάσκιωμα του μωρού και η πρώτη του τροφή που

ήταν χαμομήλι. Μετά τρεις μέρες άρχιζε ο θηλασμός απ' τη μητέρα του.

Για να έχει το μωρό καλά και σουλουπωμένα αυτιά η θεια-Δήμαινα του 'δενε στο κεφάλι ένα τσεμπέρι. Τόβαζε να κοιμάται χωρίς μαξιλάρι. Αν το μωρό ήταν γριτωμένο η θεια-Δήμαινα τηνάνιζε άνηθος χαμομήλιου, το ανακάτωνε με κινόνο και έτριβε ολόκληρο το κορμάκι του νεογέννητου. Για να μην κρυώσει το ευαίσθητο κορμί του νεογνού σκέπαζε τον αφαλό και τα πόδια του με μάλλινα πανάκια. Αν τύχαινε να πεταχτεί έξω ο αφαλός του μωρού, έπαιρνε ένα νόμισμα (κέρμα) το τύλιγε με βαμπάκι και μ' αυτό πατούσε τον αφαλό μέσα, στερεώνοντας εκεί το κέρμα με λευκοπλάτη. Αν το παιδάκι είχε κοψίματα, πόρους κλπ τόφερνε τρεις τούμπες στον αέρα.

Παραστέκονταν στη λεχώνα 40 μέρες. Την έπλενε στις τρεις, στις πέντε, στις εννιά, στις είκοσι, στις σαράντα. Στο μωρό επίσης, για σαράντα μέρες, έδινε χαμομήλι, μαλαθράκι και σουφρόχορτο που μάγειρε ξερό, τόκαιγε και τό' φτιαχνε στάχτη στη σίτα. Το ανακάτευε με μέλι και θειάφι κι έδινε στο μωρό. Αυτό το μείγμα εκτός των άλλων ενεργητικών ιδιοτήτων που είχε έκανε καλό και στα διαλύματα.

Το φιλοδώρημα που τυχόν της έδιναν, προσποιούνταν πως το παίρνει και μετά φεύγοντας με περυσή τρυφερότητα, χαιδεύοντας τη λεχώνα, της το τοποθετούσε κυρτά κάτω απ' το μαξιλάρι της.

Ποτέ δεν της πέθανε παιδί στη γέννα και ποτέ δεν μολύνθηκε λεχώνα. Ελάχιστες φορές χρειάστηκε παρέμβαση και συνεργασία του γιατρού του χωριού και σπάνιες φορές χρειάστηκε η επίτοκη να μεταφερθεί στα Γιάννενα πάντοτε όμως μέσα στα χρονικά περιθώρια που έπρεπε.

Μετά τον τοκετό, έσπενδε σπύτι της, άρμεγε τη γίδα, έφτιαχνε γαλατόπιτα, τηνάνιζε, έπαιρνε και φρέσκα αυγά απ' τις φωλιές και ξαναπήγαινε στη λεχώνα.

Αν το νεογέννητο ήταν χακετικό του χαράκωνε με ξυραφάκι ορισμένα σημεία του σώματος και το τύλιγε σε πανί με ζάχαρη.

Την πρώτη μέρα φέρναν τον παπά να διαβάσει τη λεχώνα και το μωρό και να δώσει το ευοχέρι. Με το νερό αυτό ραντίζονταν τα ρούχα επι 40 μέρες.

Τα ρούχα του μωρού που ατλώνονταν έξω στη λιακάδα να στεγνώσουν έπρεπε να μαζευτούν ως το

απόγευμα.

Μπαίνοντας κάποιος σπίτι της λεχώνας έπρεπε να δρασκειόσει μέσα με αναμμένα κάρβουνα και αλάτι.

Επί 40 μέρες η λεχώνα δέχονταν επισκέψεις συγγενών και γνωστών που τις φέρνανε τα γνωστά δώρα (πρεβέντες) τηνάνιζε, πίτες, κεφαλάκια, μαυροδάφνη. Τα φτωχά σπύτια εύρισκαν ευκαιρία να καλοπεράσουν τότε.

Αν τύχαινε να μπει κάποιος στο δωμάτιο της ωδινούσης γυναίκας έπρεπε ν' αφήσει κάτι για να μην πάει μαζί του τους πόρους και φύγει.

Ο γιατρός του χωριού (Δ. Ιωάννου) τα πρώτα χρόνια δεν παραδέχονταν την τέχνη της πραχτικής μαμής της Δήμαινας. Βλέποντας όμως τα θαυμαστά της αποτελέσματα, τις επιτυχίες αυτής της γυναίκας και το —λαϊκό έρεσιμα που είχε— παντού ήταν περιζήτητη— συμβίβαστηκε με τον εαυτό του και έλεγε: «τηγανίστε πρώτα στη θεια-Δήμαινα κι αν χρειαστεί φωνάξτε με και μένα».

Ενώ όμως παραδέχονταν τη μαϊευτική τέχνη και ικανότητα της Δήμαινας ποτέ δε θέλησε να συμβιβαστεί την ιατρική επιστήμη με την λαϊκή ιατρική. Και ενώ συνεργάστηκε στον τοκετό γιατρός και πραχτική μαμή ποτέ δεν αναγνωρίστηκε επιστημονικά η δεύτερη. Μήπως, τιμητικά, δεν έπρεπε ν' αποδοθεί στη Δήμαινα διπλωμα πραχτικής μαμής; Απ' την εποχή του Ομήρου, σ' όλα τα μέρη της Ελλάδας, σχεδόν ως τις μέρες μας, δε λάβαινε χώρα τοκετός αν δεν παρεβρίσκονταν και δεν πρωτοστατούσε η πραχτική μαμή. Και η θεια-Δήμαινα πρωτοστάτησε σε 500 γέννες. Πεντακόσια ίσως και περισσότερα παιδιά του χωριού μας είχαν το φως της ζωής στα χέρια της. Μεταξύ αυτών και ο υποφαινόμενος με τ' αδέρφια του.

Είναι νομίζω, αυτονόητο και περιττό να αναφέρω πώς με μεγάλη ευκολία ξεγεννούσε και τα διάφορα ζώα. Εκτός από πραχτική μαμή, υφάντρα, μοδίστρα και γνωστή συμβούλος η θεια-Δήμαινα διακρίνονταν ιδιαίτερα για μια χριστιανική της αρετή την ελεημοσύνη.

Μοίραζε τα πάντα. Σαν παντρεύτηκε χωριανή μας φτωχή δε δίστασε να της δωρίσει τη μισή προίκα της κόρης της Βούλας λέγοντας «Εμείς, φτιάνουμε κι άλλα».

Δεν υπήρχε χωριανή μας φτωχή, ορφανή, γριά, γετόνισσα να μην βοηθηθεί απ' τη θεια-Δήμαινα.

Την Κατοχή, κατέφυγε οικογε-

νειακά στο Κανελάκι. Εκεί το σπίτι της μεταβλήθηκε σε «μοναστήρι». Δεν πέρασε απ' εκεί γνωστός ή άγνωστος που να μη φιλοξενηθεί.

Δεν έτρωγε ποτέ, αν πρώτα δεν έβγαζε στην άκρη το πιάτο των φτωχών και των γειτονισιών. Τις μεγάλες γιορτές και τις Κυριακές μετά την εκκλησία, το σπίτι της γέμιζε κόσμο που την επισκέπτονταν για ένα καφέ, για ένα πιάτο φαί. Ήταν δημοφιλέστατη και μπορούσε να διαβάσει το χαρακτήρα του άλλου κοιτάζοντας τα μάτια του.

Επειδή τα μάτια της είδαν πολλά και επειδή σε κάθε λύπη και ανάγκη κινούμενη από βαθύτατο κοινωνικό χρέος, ήταν μπροστά επιθυμώσα να τα ανακουφίσει λέγοντας την ευχή που αυτή έφτιαξε: «γοργοθάνατος» σαν τη Χάιδω, εννοώντας τον καλό θάνατο της συγγενισσάς της Χάιδω Α. Βαΐτση που πέθανε σε μεγάλη ηλικία χωρίς να υποφέρει.

Πρόβλεψε και τη χρονιά του θανάτου της εξηγώντας ένα της όνειρο. Σημειώνω πώς στα όνειρα—μηνιά της ψυχής— έδινε μεγάλη σημασία. Ο σύγγος της ο πρώτος Γιώργος Λάμπρης με τ' αλόγο του άτυχος, που 'χει τόσο άδοξο τέλος την καλούσε τώρα στο όνειρο γι' αυτό.

Η ευχή της να έρθει ο θάνατος γοργά πραγματοποιήθηκε όταν άφησε την τελευταία της πνοή το γέννητο πρόσωπό της σε νοσοκομείο π Αθήνας. Ήταν 18 του Γενάρη 1978. Ετάφη στην Πράμαντα. Στην νηπική ήταν η στιγμή των Πράματιων νικτών γερώντων που μαζεύτηκαν σε καφενείο του χωριού και έλεγαν σαν μικρά παιδιά για το χωριό της θεια-Δήμαινας. Η γνωστή στή βουλος, η καλοκάγαθη αρχόντισσα η πραχτική μαμή του χωριού μας υπήρχε πια. Έφυγε αφήνοντας της τεράστια κοινωνική προσφορά. Σ' αυτή τη γυναίκα, την αφανή ηίδα της Πράμαντας, που στα χέρια της είδα το φως της ζωής, καταθέτω ευλαβικά δυο λουλούδια στον τάφο της.

Η μνήμη της ας είναι αιετήσια.

• ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ

• ΟΙΚΙΑΚΑ ΣΚΕΥΗ

• ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ

• ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΕΣ

ΜΠΟΥΤΖΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ

ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ 5

ΤΗΛ. 22.712

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΑΡΤΕΜΗΣΙΑ ΔΗΜ. ΜΠΟΥΤΖΑ

Εμπόριο Εσωρούχων - Ψιδιρών

Ετοιμών Ενδυμάτων

ΚΑ' Φεβρουαρίου 31 - Τηλ. 79.163 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΓΕΝΙΚΗ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ Ο.Ε.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Γ. ΜΠΙΚΑΣ

Π. ΤΣΙΝΟΣ

Ν. ΝΟΥΤΣΟΣ

ΚΟΥΓΚΙΟΥ 9 Τ.Κ. 452 21

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ. 20.381 - 70.145

FAX 28.386

Ένα φθινόπωρο με τα πρόβατα, στα χιόνια και στα ποτάμια

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

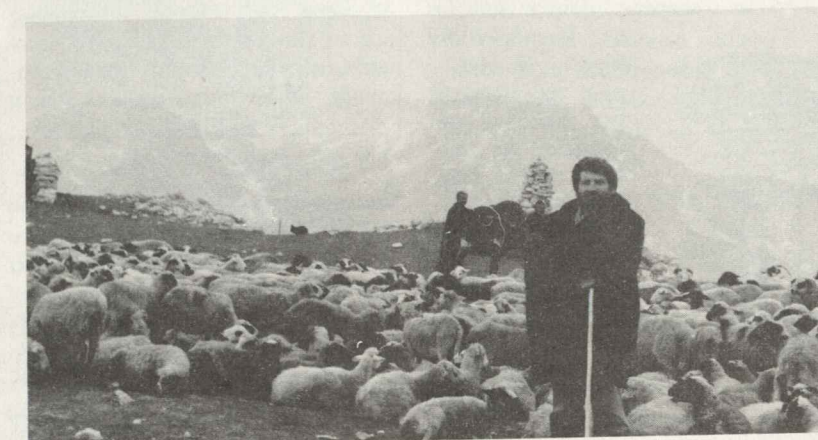
3. Το πέρασμα του Σταυρού

Θα ήταν «κοντά στο γιόμα» όταν φτάσαμε κατάκορφα, κατάληλα, κατάραχα' μεταξύ ουρανού και γης' στο πιο επίφοβο σημείο του Σταυρού, στα εκατό βήματα που μας χώριζαν από το «λαϊμό» του αυχένα, όπου και γινόταν η συρραφή του κόσμου από τις άγριες ριζές της χιονοθύελλας, «τα πρόβατα κόλλωσαν» δεν τραβούσαν πια. Χίλια εβδομήντα ζευγάρια μάτια μας κάρφωσαν' τόσα ήταν στην ακρίβεια τα ζωντανά μας' ήταν σαν να μας εκλιπαρούσαν ικετευτικά: έλεος, έλεος, έλεος!! Κρύος ιδρώτας μας έλουσε κι ένας πρωτόγονος φόβος μας έλυσε τα γόνατα' νιώσαμε μια αυλακιά ρίγους να διαπερνάει το κορμί μας. Κοκάλωσαμε. Μείναμε άλαλοι, ακίνητοι, παγωμένοι να κοιτάζουμε ο ένας τον άλλο.

Βλέποντας τη θεομηνία τα ματιές μας μπροστά στα μάτια μας, η Λένη, ο μπαρμπα-Θύμιος κι εγώ, κιοτέψαμε' κάναμε μια τελευταία προσπάθεια να πείσουμε το Σπύρο και το Σταύρο, να γυρίσουμε πίσω και να πάμε από Νεράιδα-Θεοδώριαν-Αντί. Οι δυο τους ήταν ανυποχώρητοι και περισσότερο ο αδερφός μου ο Σπύρος επέμενε να «γείρουμε» οπωσδήποτε από το Σταύρο γυρεύοντας «να πάρει εκδίκηση» απ' αυτόν, γιατί εδώ στο Σταύρο πριν δέκα χρόνια ακριβώς, το 1961, κινδύνευσε από παρόμοια χιονοθύελλα να παγώσει ο ίδιος και να γκρεμίσει τα πρόβατα στο στεφάνι. Τότε τον «έσωσε» ο Μελισσογιάτης Νάσιος Μποχώτης, που τον «γύρισε πίσω». Τούτη τη φορά, έχοντας περισσότερο θάρρος, που ήμαστε πέντε άνθρωποι, βρήκε την ευκαιρία να «ταπεινώσει», να δαμάσει τον άσπονδο Καταραχιά' επικίνδυνη αναμέτρηση μεταξύ ανθρώπου-φύσης. Ενώ λοιπόν βρισκόμασταν στην «κόρη του βουνού» οι δυο «αμετανόητοι και παρατόλμοι» πραταραίοι «επινόησαν» και έθεσαν σε εφαρμογή ένα στρατήγημα, αφού μας έδωσαν τις κατάλληλες οδηγίες. Πέταξαν πέρες τις κάπες και σαν βουνίσια γερνία όρμησαν στο σωρό μέσα στα πρόβατα που τα είχαν ντροχια-

σμένα και μαζεμένα κουβάρια και έπιασαν δυο τραιά γκεσέμια.

Ο Σπύρος άρπαξε ένα μπάτζο μονοούχι του μπαρμπα-Θύμιου, με κέρατα γυριστά σαν στεφάνια που είχε και τη μεγάλη κουδούνα (μπίμπα) κι ο Σταύρος ένα κόκκινο μαλλάτο δικό του, που του είχε κρεμασμένο ένα θεόρατο κύπρο,

Ο Νίκος Β. Καρατζένης κατάραχα στο Σταύρο με το κοπάδι του μπαρμπα-Θύμιου. 6 Ιουνίου 1993

τρεις οκάδες. Κρατώντας γερά τα τραγομάνια από το σβέγκο τα «έσερναν σιγά-σιγά» πάνω στο χιόνι με κατεβυνηση το «πέραςμα» του αυχένα, βροντώντας τον κύπρο και την κουδούνα και «μαυλώντας» ενώ τα τραιά «έβαλαν το ρεκατό». Ο Μπαρμπα-Θύμιος, η Λένη κι εγώ με σιουρτά, σαλαήματα, αγρέματα κι «αμπουχτιές» προσπαθούσαμε να παρακινήσουμε τα πρόβατα να «ρούσουν» κοντά από τα τραιά, που άνοιγαν το δρόμο.

Την ίδια στιγμή τα πρόβατα που βρίσκονταν μπροστά-μπροστά στο κοπάδι «έκαμαν κεφάλι» ξεκίνησαν δηλ. με βελατό ακολουθώντας τα τραιά' αυτό ήταν, αυτό θέλαμε και ευχόμασταν να γίνει' έσπασε τότε όλο το προβατομάνι σαν ακράτητο ποτάμι και «μπούκωσε» στο «λαϊμό» του Σταυρού, στο γέφυρα του αυχένα. Έτσι καθώς διάβαιναν τα πρόβατα, γροудιασμένα το ένα δίπλα στο άλλο, δεν άφηναν περιθώριο στο χολιασμένο αέρα να μπει ανάμεσά τους, να «τα φουσκώσει» και να τα παρασύρει στο διάβα του προς τα γκρεμοστέφανα, αλλά έβρισκε μεγάλη αντί-

σταση στο αδιαπέραστο πια κινούμενο πλήθος που έκανε «επίθεση» κατά μέτωπο και φαινόταν πως θα κέρδιζε τη μάχη. Σ' αυτό βοηθήσαμε και μες όλοι μας. Ο Σπύρος και ο Σταύρος «μόλις απ(ι)στόμ(η)σαν τα τραιά, δηλ. τα έσυραν καμιά δεκαπενταριά βήματα στην αντίθετη πλευρά του αυχένα και τους «έδω-

κοπαδιού, στην «κοντ(ι)νέλα», πότε στο ένα φτερό, πότε στ' άλλο, «σιαδύ, σιακει'», παλεύαμε να μη σταματήσει η ροή του κοπαδιού και τρυπώσει το «φινό» ανάμεσα στα πρόβατα. Σ' αυτή μας την προσπάθεια είχαμε χρησίμους βοηθούς και τα έξι τζομπανόσκυλά μας, που περιτριγύριζαν ακατάπαυτα όλο το κοπάδι και με τα γαυγίσματά τους ενθάρρυναν και παρακινούσαν τα πρόβατα ν' ακολουθήσουν τη σωστή πορεία.

(Συνεχίζεται)

Ερμηνευτικό γλωσσάρι

κόλλωσαν τα πρόβατα=σταμάτησαν επί τόπου τα πρόβατα ντροχιασμένα=μαζεμένα τα πρόβατα το ένα δίπλα στο άλλο κολλητά αμπουχτιές=προωξίματα έκαμαν κεφάλι τα πρόβατα=τα πρόβατα ξεκίνησαν

γροудιασμένα τα πρόβατα=τα πρόβατα είναι στριμωγμένα το ένα δίπλα, γροудά=γροδιά

φινό, φινούσάτο=δυνατός αέρας το χιόνι ήταν σαμάρια=σπασμένο σε σωρούς, εδώ κι εκεί, αφήνοντας διάβαση

τάσισαν αριστερά=γύρισαν αριστερά τλούπες-τλούπες=το χιόνι έπεφτε τούφες-τούφες σαν τις τλούπες, τα μαλλιά που έγενθαν οι γυναίκες με τη ρόχα

ριπ(η)σαν=ροβόλησαν, κατέβαιναν γρήγορα την πλαγιά

μπαχτά=ευθεία κάτω στην πλαγιά

καπάρα=μακριά κάπα

Coetail Bar - Cafe

Πλατ. Μαβίλη (Μώλος) - Τηλ.: 36.311

ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑ
«ΜΟΥΡΑΓΙΟ»

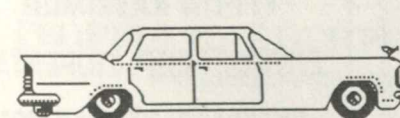
Πλ. Μαβίλη 7
Τηλ. 32.626 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ

«ΤΑ ΓΡΕΚΙΑ
ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ»

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΒΑΝΑΣ

Λερούσκου 9
Σεισμόπληκτα
Τηλ. 42.423

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ
ΕΥΤΑΣΙΑΣ

Εισαγωγές
Εμπόριο

Επιβατηγά - Φορτηγά - TAXI
Καινούργια - Μεταχειρισμένα

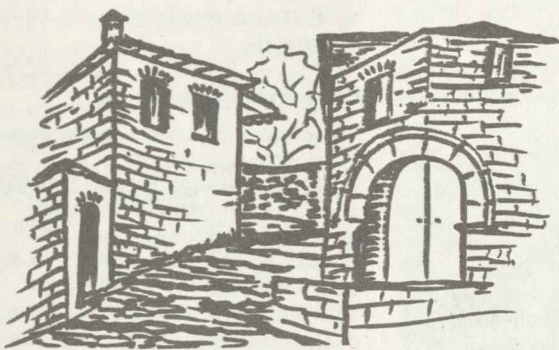
Α) Δομολή 10 Ιωάννινα
Β) Δισαυρώση Πεδινης

Τηλ. 43404 - 79953
Τηλ. 93543 Fax 0651 -

114 Χρόνια Ελευθερίας των Τζουμέρκων

(Απογραφή πληθυσμού 1881)

Η οικοδόμηση κράτησε 6 ολόκληρα χρόνια από το 1836 έως και το 1842. Τις εργασίες επέβλεπε ο μηχανικός από τη Βαυαρία Φρειδερίκος Γκαϊντνερ. Το κτίσιμο έγινε από κτίστες καλότεχνους της Σύρου και της Νάξου. Με την τοποθέτηση της σκε-

πής έγινε γιορτή με 50 αρνιά σούβλας και 4.000 μπουκάλια κρασί. Αργότερα τα χαρισματικά χρήματα από το προσωπικό ταμείο του Λουδοβίκου μεταβλήθηκαν σε άτοκο δάνειο προς το Γερμανικό Κράτος. Μάλιστα ο Όθων έως το 1862 που ήταν βασιλεύς επέστρεψε στον πατέρα του μόνο

2.000 χρυσές λίρες και έμεινε υπόλοιπο 98.000. Με την απομάκρυνση του Όθωνα από την Ελλάδα οι απαιτήσεις της Γερμανίας έγιναν πιεστικές για την εξόφληση του δανείου. Η Ελλάδα ψάχνει για νέο βασιλιά στα Αγγλικά ανάκτορα αλλά η Βασίλισσα Βικτωρία δεν δέχεται να γίνει ο γιος της Βασίλειος της Ελλάδας φοβούμενη τις ιδιοτροπίες των Ελλήνων.

Όταν φθάνει από τη Δανία στην Ελλάδα ο Γεώργιος παραχωρούνται τα Επτάνησα. Η ένωση θα γίνει το 1864. Το δάνειο όμως είναι αδύνατον να εξοφληθεί λόγω ελλείψεως χρημάτων. Μετά 14 ολόκληρα χρόνια με την συνθήκη του Βερολίνου το έτος 1878 οι Γερμανοί του Βίσμαρκ βρήκαν τρόπο να πάρουν τα χρήματά τους.

Παραχωρούσαν μέρος της Ηπείρου και την πλούσια Θεσσαλική πε-

διάδα στην Ελλάδα και την πίεσαν να δεχθεί να εξοφλήσει το δάνειο. Έτσι η Ελλάδα μη δυναμένη να πράξει διαφορετικά δεσμεύεται με την υπογραφή της συνθήκης την επιστροφή του δανείου που έγινε μέσα στη δεκαετία του 1880. Οι παππούδες μας τα έμαθαν αυτά και αντέδρασαν αποκριθώντας στοιχεία στην απογραφή, αλλά ήταν αργά, αφού η

Του Χρ. ΤΡΑΧΑΝΑ

Ελλάδα είχε δεσμευθεί 3 χρόνια πριν την απελευθέρωση. Τα δυσάρεστα αποτελέσματα από το άδειασμα των Ταμιείων θα φανούν επίσημα πλέον το 1893 από το στόμα του τότε Πρωθυπουργού Τρικούπη «Δυστυχώς επιτωχεύσαμεν».

Ο καθένας τώρα καταλαβαίνει πως ένα πάμπταχο κράτος που παλεύει για τη διάσωσή του δεν είναι ικανό για τη βελτίωση του επιπέδου ζωής των ανθρώπων που βρίσκονται μέσα στα σύνορά του. Γιατί η περιοχή μας είναι η πτωχότερη της Ευρώπης και ακόμη γιατί είχαμε και έχουμε και σήμερα την πρώτη θέση στις εξαγωγές των νέων παιδιών του χωριού μας και ολόκληρης της περιοχής μας σε άλλα μέρη της Ελλάδας και στο εξωτερικό.

Για να κλείσουμε όλη την απογραφή να αναφέρουμε λίγα λόγια για τις εκκλησίες που όλες είναι κτισμένες με χρήματα και εργασία των παππούδων μας χωρίς καμία συμμετοχή κρατική. Στην Τουρκοκρατία ως μη γίνεται λόγος για ενίσχυση από το Κράτος. Η ευλάβεια των ανθρώπων που πέρασαν ήταν μοναδική. Δείτε τα δέντρα που φύτευαν μεγάλωναν ξηραίνονταν και σάπιζαν στο ίδιο μέρος. Εάν δούμε τα δέντρα αυτά μπορούμε να υπολογίσουμε και το χρόνο που κτίστηκε κάθε εκκλησία.

Έτσι το Παλαιοκλήσι του Αγίου Νικολάου στα Κομματάκια με τα χιλίων ετών χονδρά πουρνάρια πρέπει να είναι το αρχαιότερο. Ακόμη ο Αη Λιάς πάνω από την Ανεμότρυντα, με το δένδρο το υπερβολικά χονδρό,

που τελευταία κόπηκε για καυσόξυλο και ο Αη Γιώργης στα Συγγενά που δεν είναι όρθιος, με τις μεγάλες πτέρες του, δείχνουν τα χρόνια τους.

Στην απογραφή αναφέρονται σε χωριό μας δύο μοναστήρια. Τα Εισόδια της Θεοτόκου με 6 μοναχούς και Αγία Παρασκευή με 4 μοναχούς. Η απορία που έχω είναι ποιο μοναστήρι είναι τα Εισόδια της Θεοτόκου; Μήπως το μοναστήρι απέναντι απ το ποτάμι στους Μελισσοουργούς; Τις αγιογραφίες που γκρεμίστηκαν με τους σεισμούς του 1967;

Το μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής είχε 4 μοναχούς και κτίστηκε σύμφωνα με την χρονολογία που είναι χαραγμένη στην είσοδο το 1776. Πέντε χρόνια μετά την απογραφή έγινε το ξύλινο τέμπλο και είναι γραμμένο αριστερά 1886. Μετά 34 χρόνια ελευθερίας θα κτισθεί και το καμπαναριό και έχει πάνω την χρονολογία του 1915.

Η εκκλησία της πλατείας άρχισε να κτίζεται το 1894-1895. Το κτίσιμο έγινε με εθελοντική εργασία και κράτησε αρκετά. Έως ότου τελειώσει οι τουργούδες ένα μικρό εκκλησάκι στη νηπιών Ιωαννίνων και όλους τους Πραμαντιώτες που δημιούργησαν την Τράπεζα Αίματος του Συλλόγου για την προσφορά αίματος στο γιο του, μετά από το τροχαίο ατύχημα που είχε.

Κομοτηνή, Ιούνιος 1995

Μελέτες - Επιβλέψεις - Κατασκευές

ΧΡΥΣΟΥΛΑ
ΚΑΡΑΤΖΕΝΗ

αρχιτέκτων - μηχανικός

Κάτω Νεοχωρόπουλο
(επί της οδού για
Νεοχωρόπουλο)
Τηλ. (0651) 46763
ΓΙΑΝΝΕΝΑ

ΠΡΑΤΗΡΙΟ

ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

ΣΠΥΡΟΣ ΓΕΩΡ. ΣΙΟΡΕΝΤΑΣ

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ

Διανομή κατ' οίκον

ΑΜΕΣΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

Νικοπόλεως 73

Τηλ. Πρατηρίου 33322

Οικίας 24365

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ Ι. ΝΑΟΥ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ» ΧΡΙΣΤΩΝ

Πέρασε περίπου ένας χρόνος, όταν στις 30.10.1994 ημέρα Κυριακή, τελέστηκαν με λαμπρότητα τα εγκαίνια του Ιερού Ναού «Ευαγγελισμός της Θεοτόκου» του συνοικισμού Χριστών Πραμάντων, από τον Μητροπολίτη Άρτης κ.κ. Ιγνάτιο τον Δ'.

Παρ' όλο που η ημέρα ήταν πολύ βροχερή, ο Ιερός Ναός ήταν κατάμεστος από πιστούς, οι οποίοι με κατανύξη παρακολούθησαν την ακολουθία των εγκαίνιων, στην οποία έλαβαν μέρος οι κάτοικοι ιερείς:

— Ο π. Κων/νος Μήτσιος, εφημέριος Χριστών,

— Ο π. Γεώργιος Αντώνης, εφημέριος Ματσουκίου,

— Ο π. Βασίλειος Τάτσης, εφημέριος Καλαρρυτών,

— Ο π. Λάμπρος Γιούλης, εφημέριος Τσόπελα,

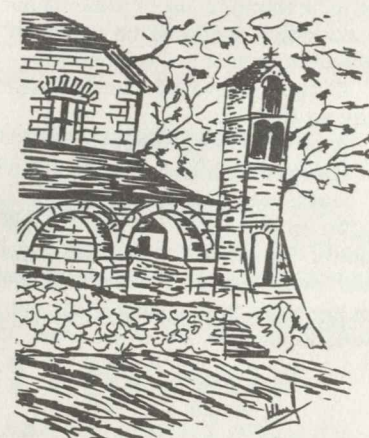
— Ο π. Λάμπρος Αρλέτος, εφημέριος Κηπίνας,

— Ο π. Δημήτριος Πέτσιος, εφημέριος Προσηλίου,

— Ο π. Γεώργιος Λάμπρης, συνταξ. εφημέριος Πραμάντων και

— Ο διάκ. Αθανάσιος Αλεξίου, αδελφός του Μητροπολίτη.

Την Κοινότητα Πραμάντων εκπροσώπησε ο πρόεδρος Πραμάντων κ. Κων/νος Εξαρχος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο Δημήτριος Γ. Ρούκης ευχαριστεί το Σύλλογο Πραμάντων Ιωαννίνων και όλους τους Πραμαντιώτες που δημιούργησαν την Τράπεζα Αίματος του Συλλόγου για την προσφορά αίματος στο γιο του, μετά από το τροχαίο ατύχημα που είχε.

Σημείωση σύνταξης: Ο παραπάνω χωριανός μας, όπως πληροφορούμαστε, ενεργοποιεί τους συγγενείς και φίλους του να αντικαταστήσουν στην Τράπεζά μας το αίμα που χρειάστηκε. Ήδη προχτές αντικαταστάθηκε η πρώτη φιάλη.

Ας αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση η πράξη του.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

— Η κ. Μαργαρίτα και ο κ. Νικ. Χ. Μιάμης, απέκτησαν αγοράκι.
Να τους ζήσει.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Κάνουμε γνωστό στους αναγνώστες μας ότι μπορούν, προς διευκόλυνσή τους, να πληρώσουν τη συνδρομή τους και στους εξής:

ΑΘΗΝΑ: Γεώργιο Φ. Δημοθεόδωρο τηλ. 3225.995

ΑΓΡΙΝΙΟ: Κώστα Γκούβα τηλ. 44.613 και Ηλία Γιώτη τηλ. 20.185

ΑΡΤΑ: Αλκιβιάδη Σιώζιο τηλ. 28.965

Όσοι επιθυμούν να προμηθευτούν καρτ-ποστάλ, που εκτύπωσε ο Σύλλογος Πραμάντων Ιωαννίνων, μπορούν να απευθύνονται στα μέλη της Συντακτικής ομάδας και θα τους αποστέλλονται ταχυδρομικά.

Επίσης διατίθενται απ' το γραφείο του Συλλόγου μας (πάροδος Πλατείας Τζαβέλλα 3, Ιωάννινα) καθώς και από καταστήματα και περίπτερα των Ιωαννίνων και των Πραμάντων.

ΑΓΓΛΙΚΑ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ - ΜΠΟΥΤΖΑ
ΚΟΥΤΚΙΟΥ 20 - ΤΗΛ. 38.660

ΑΓΓΛΙΚΑ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ - ΜΠΟΥΤΖΑ
ΒΙΚΥ ΛΕΤΣΙΟΥ

ΑΡΑΠΗ 4 - ΤΗΛ. 34250/76683

Λειτουργούν ολιγομελή τμήματα όλων των επιπέδων

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

(Όπου δεν αναφέρονται ποσά, σημαίνει ότι πληρώθηκε η κανονική συνδρομή των 1.500 δραχμών)

Τραχανάς Χρήστος	2.000	Ιωάννης Δ. Καρατζένης	
Λιανού-Μπουρνάκα Μαρίνα	5.000	Ιωάννης Δ. Τασινίκος	
Νούτσος Δημήτριος Χαρ.		Χαρίλαος Μπριασούλης	
Γιώτης Αθανάσιος Χρ.	5.000	Γεώργιος Δ. Σταύρος	
Σιώζιος Αλκιβιάδης		Δημήτριος Γ. Γκεσούλης	
Τραγουδάρας Σταύρος		Νίκος Δ. Τραγουδάρας	
Κοντοδήμου-Μάρκου Ιωάννα		Απόστολος Γ. Τραχανάς	
Μπουντζας Βλάσης		Ιωάννης Χρ. Μπαλτζώης	
Καρατζένης Βασίλειος Γ.	2.000	Απόστολος Κ. Μπαλτζώης	
Ξανθόπουλος Ιωάννης		Δημήτριος Κ. Γκεσούλης	
Τσακούμης Χρήστος Ευαγ.	2.000	Αθανάσιος Α. Τσίρκας	
Χρύσης Κων/νος Ανδρ.	2.000	Χαρίλαος Δ. Νούτσος	
Στάμος Νικόλαος Γ.		Γεώργιος Χρ. Χρύσης	5.000
Βάνας Ιωάννης Δ.	5.000	Κων/νος Α. Τραχανάς	
Ντεκουμής Βασίλειος Δημοσθ.	3.000	Ιωάννης Ν. Καραδήμας	
Κοντοδήμας Βασίλειος Δ.		Γεώργιος Αθ. Τσόδουλος	2.000
Ρούκης Αθανάσιος Γ.	3.500	Ελλάδα Γεωργάκη-Σίμου	2.000
Πολίμερος Δημήτριος	3.000	Αριστείδης Κ. Γεωργάκης	
Χίρας Γεώργιος Κ.	2.000	Σοφία Ντεκουμής	
Μεράντζας Ιωάννης Γρ.	5.000	Ιωάννης Δ. Στάμος	
Βαΐτης Χρήστος	3.000	Μάργαρης Ιωάννης Κ.	
Μάργαρης Ιωάννης Κ.		Καρθέλας Αθανάσιος Γ.	
Καλογήρου-Γιώτη Αγγελική		Καλογήρου-Γιώτη Αγγελική	
Τραγουδάρας Νικόλαος Κ.		Σταμάτης Κων/νος	
Χρύσης Ιωάννης Σπ.		Χρύσης Ιωάννης Σπ.	
Μπούση-Μάτη Ευαγγελία	2.000	Αθανάσιος Γ. Βαΐτης	5.000
Λιανός Δημήτριος Γ.	2.000	Ερμιόνη Α. Βαΐτη	5.000
Σεντελές Νίκος Κ.		Ελένη Ορφανού-Βαΐτη	5.000
Τσακούμης Γεώργιος Ευαγ.	2.000	Λάμπρος Σ. Μολώνης	
Τσακούμης Αθανάσιος Ευαγ.		Χαράλαμπος Μπαλτζώης	2.000
Παπαδημητρίου-Γιαννιρίδου Μαρία		Γεώργιος Δ. Βούρης	
Τσαντούκλας Αθανάσιος Α.	3.000	Αριστείδης Κ. Δημοθεόδωρος	
Μήτσιος Κων/νος Δ.	3.000	Ιωάννης Α. Τσιλιγιάννης	
Δημήτριος Β. Μάργαρης		Δημήτριος Χρ. Χρύσης	
Θεοδόρα Χρύση		Σπύρος Δ. Κοντοδήμας	
Σωτήρης Α. Παππάς	5.000	Αλέκος Τσιακούμης	
Χρήστος Δ. Μεράντζας		Δημήτριος Α. Παπαχρήστος	2.000
Παναγιώτης Χρ. Μεράντζας	2.000	Αθανάσιος Παππάς	2.000
Κώστας Βαΐτης	2.000	Κων/νος Παππάς	
Φώτης Ο. Ρίζος	2.000	Κων/νος Χ. Λάμπρης	2.000
Αγγελική Καραγιαννίδου		Ιωάννης Ν. Μέρκας	
Γεώργιος Κ. Λιόντος		Παναγ. Κ. Καραβώστας	
Νικόλαος Ρ. Μάνθος		Γεώργιος Π. Τσαντούκλας	
Νίκος Γ. Χρύσης		Βασίλειος Ι. Μπαλτζώης	
Δημήτριος Ι. Κονταξής		Κων/νος Γ. Μασιωπής	
Αλέξανδρος Χρ. Τραχανάς		Κων/νος Χαρ. Κονταξής	2.000
Σπύρος Βάνας		Γεώργιος Λιάκος	
Κων/νος Β. Μπουντζας		Αθανάσιος Ι. Μπαλτζώης	
Αλκίς Επιφανίδης		Ηλίας Γρ. Παππάς	5.000
Γεώργιος Κ. Καρακώστας		Φώτης Κουτσονίκας	
Κων/νος Ν. Καλόγηρος		Ανδρέας Καρζής 40 γεμ. μάχα	
Χαρίλαος Ι. Σταύρος		Ευστάθιος Βαΐτης	3.000
Κων/νος Δ. Τραγουδάρας		Πέτρος Βλάχος	
Κων/νος Φ. Καρθέλας		Γεώργιος Μπασοδημητρίου	
Χρήστος Απ. Μολώνης		Αθανάσιος Γ. Μπουτζας	
Δημήτριος Κ. Λιόντος		Αναστασία Γεωργιάδα	
Βασίλειος Α. Καρθέλας		Κων/νος Β. Λιόντος	
Λάμπρος Χρ. Γιώτης		Ράνα Καβακοπούλου-Μπίκα	2.000
Δημήτριος Ι. Γιώτης		Βασιλική Α. Κριεζά	5.000
Νίκος Ι. Γιώτης		Ελένη Π. Μπούση	5.000
Πάνος Α. Τραγουδάρας		Νικόλαος Ι. Τσόδουλος	10.000
Χρήστος Στ. Τσαντούκλας		Δημήτριος Χ. Καρακώστας	2.000
Παναγιώτης Ι. Τάτσης			(Συνεχίζεται)
Θεοφύλιος Β. Κονταξής			

Φροντιστήριο «ΜΕΘΟΔΙΚΟ»

Λειτουργούν τμήματα
8-μελη και γκρουπ

1ης, 2ης, 4ης
δέσμης
αποφοίτων
Α-Β λυκείου
γυμνασίου

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: Δ. ΤΖΑΧΡΗΣΤΑΣ
- ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ: Σ. ΚΩΣΤΑΔΗΜΑΣ

ΕΝΑΡΞΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ: 16 Σεπτεμβρίου

ΜΕΘΟΔΙΚΟ: Χ. ΠΑΤΣΗ 5 (πλατεία Πάργης) τηλ. 74884

ό,τι ζητάς από ένα σύγχρονο φροντιστήριο

ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΛΑΜΠΡΗΣ

ΓΕΩΠΟΝΟΣ

28ης Οκτωβρίου 9 (Στοά Ορφεία)

1ος όροφος, Γραφείο 10

Τηλ.: (0651) 35.024, Κιν.: 093 287579

Fax (0651) 30.585, Τηλ. οικίας: 23.441

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

- ♦ Σχέδια Βελτίωσης, ΚΑΝ. 2328/91 (79/85)
- ♦ Μελέτες Αγροτουρισμού
- ♦ Γεωργικοί Λογαριασμοί
- ♦ Μελέτες Ιχθυοκαλλιέργειών
- ♦ Μελέτες Μεταποίησης Γεωργικών Προϊόντων
- ♦ Μελέτες Μεταποίησης Αλιευμάτων
- ♦ Μελέτες Ν. 1892/91
- ♦ Πραγματογνωμοσύνες
- ♦ Αρδευτικές Μελέτες Υ.Ε.Β.
- ♦ Μελέτες Αρχιτεκτονικής Κήπων
- ♦ Κατασκευή Έργων
- ♦ Μελέτες Θερμοκηπτικών Μονάδων
- ♦ Προμήθεια και Εγκατάσταση Εξοπλισμού

ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

(Με χαρά μας δημοσιεύουμε το παρακάτω ποίημα του φίλου της εφημερίδας μας και συνεργάτη Παπα-Μήτρου).

ΤΟ ΤΣΙΠΡΟΤΡΑΓΟΥΔΟ (εύθυμοι στίχοι του Παπα-Μήτρου για το τσίπουρο)

Το Τζουμερκιώτικο ρακί τ' Αθάμα είναι δάκρυ
μόνο με λίγες ρουφηξιές, πιάνουν οι έργοιες άκρη.
Είναι αγνό απόσταγμα από ζουμί ζαμπέλας
από την τσίτσα τόπινε ο Φώτος ο Τζαβέλας.
Από αλ' σάτο τσίπουρο μεθούσαν οι Σουλιώτες
ο Λάμπρος και ο Μπότσαρης και άλλοι πατριώτες.
Από αυτό η Τζαβέλαινα και τον Ζαλόγγου όλες
γι' αυτό και γράφον τον Αλή στον πάτο από τις σόλες.
Και από σας όποιος ποθεί, δικτάτορας να γίνει
ένα μπουνκάλι του αρκεί κάθε βραδυά να πίνει.
Δεν είναι μόνο ωφέλιμο, σε πόλεμο και δόξα
είναι βοτάνι λησμονιάς, στου πλουτισμού τη λόξα.
Και είναι φάρμακο καλό σε πολλαπλές παθήσεις
αν το ασκίσουν το κρατεί να πιεις και να μεθύσεις.
Αν και από κρύο δυνατό πονόκοιλος σε πιάνει
μόνο με τσίπουρο βραστό ο πόνος σου θα γιάνει.
Για τα συνάχια, για ιούς, για γρίπες και για τ' άλλα
να πίνεις τσίπουρο βραστό, ν' αδειάζεις τη μπουνκάλα.
Κράτησε πρωτοστάλαγμα στα τσίπ' ρα σου αν μπορέσεις
να ρίχνεις στα κρυώματα, βεντούζες και κομπρέσσες.
Για αρτηρίες, για καρδιές είναι μικρή η δόση
ζήτα ρετσέτα ιατρική για βρώση και για πόση.
Πανάκεια το τσίπουρο απ' τα Τζουμερκοχώρια
γουλιά-γουλιά που θα ρουφάς, πες.. «Όξω στενοχώρια».

Παπα Μήτρος

Αθάμας: μυθικός βασιλιάς στα Τζουμέρκα (Αθαμανία)
τσίτσα: ξύλινο βαρελάκι
ρετσέτα: συνταγή
πανάκεια: γιατρεύει τα πάντα

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

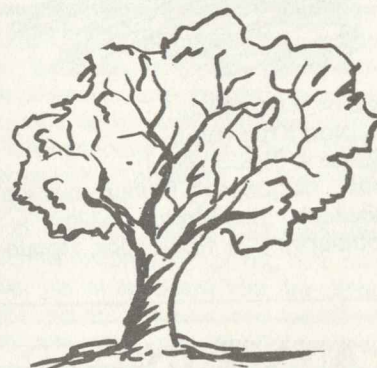
Με τους καλύτερους οιωνούς άρχισε η καινούργια χρονιά για την Αθλητική Ένωση Πραμαντών. Η σωστή προετοιμασία και τα πολλά φιλικά παιχνίδια βοήθησαν την ομάδα να αποκτήσει φόρμα και να αποδώσει.
Σε τρεις αγώνες τα αποτελέσματα ήταν τα εξής:

Δροσοχώρι - Πράμαντα: 2-1

Πράμαντα - Δρίσκοι: 4-1

Απόλλων - Πράμαντα: 2-2

Τα αποτελέσματα ελπίζουμε στο μέλλον να είναι ακόμα καλύτερα ώστε οι στόχοι μας να επιτευχθούν για μια καλή πορεία στην Β' ερασιτεχνική κατηγορία και άνοδο στην Α'

ερασιτεχνική, αν όλα πάνε βέβαια καλά. Προς αυτή την κατεύθυνση προσπαθούν οι παίκτες και η διοίκηση, που δίνουν με ζήλο τον καλύτερο εαυτό τους για την προώθηση της ομάδας.

Όμως δεν φτάνει μόνο αυτό, η ομάδα χρειάζεται και τη συμπαράσταση όλων των Πραμαντιωτών.

Είναι λυπηρό το φαινόμενο της απουσίας των οπαδών Πραμαντιωτών στα παιχνίδια της ομάδας. Η παρουσία τους θα βοηθούσε πολύ, ηθικά, τους παίκτες. Γι' αυτό κάνουμε έκκληση σε όλους τους Πραμαντιώτες να παρευρίσκονται στο γήπεδο και να εμπνέουν τους παίκτες.

Για την υλική στήριξη και την οικονομική ενίσχυση της ομάδας εντός των ημερών θα κυκλοφορήσουν προ-

σκήσεις για τους αγώνες που θα πρέπει να αγοραστούν απ' όλους μας.

Όσον αφορά τους παίκτες, υπάρχει πλούσιο δυναμικό αλλά είναι απαραίτητο να δείξουν ενδιαφέρον και άλλα νέα παιδιά απ' το χωριό μας ώστε να υπάρξει συνέχεια των ήδη καταξιωμένων παικτών μας.

Από την πλευρά της διοίκησης φέτος συμμετέχει ένα νέο στέλεχος Κων/νος Τάτσης στη θέση του Γενικού Αρχηγού. Τα υπόλοιπα μέλη της διοίκησης είναι τα εξής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΣΠ. ΓΕΡΟΔΗΜΟΣ
ΤΗΛ. 41809

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΚΩΝ. ΛΙΑΝΟΣ
ΤΗΛ. 40549

ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΝΟΣ
ΤΗΛ. 78572

ΤΑΜΙΑΣ: ΓΕΩΡ. ΓΚΙΩΚΑΣ ΤΗΛ. 28849

ΓΕΝ. ΑΡΧΗΓΟΣ: ΚΩΝ. ΤΑΤΣΗΣ
ΤΗΛ. 79195

ΕΦΟΡΟΣ: ΧΡ. ΜΙΑΜΗΣ ΤΗΛ. 99536

ΜΕΛΟΣ: ΝΙΚ. ΛΑΜΠΡΗΣ ΤΗΛ. 39039

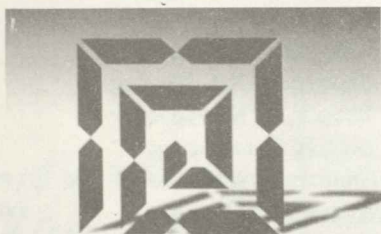
ΜΕΛΟΣ: ΘΕΟΦ. ΚΟΝΤΑΞΗΣ ΤΗΛ. 73500

Μέσα απ' αυτή τη στήλη θα λάβουμε να ευχαριστήσουμε τους Πραμαντιώτες και φίλους που βρίσκονταν στην Μύκονο για την σημαντική οικονομική ενίσχυση που μας πρόσφεραν. Επίσης ευχαριστούμε ακόμη μια φορά τους αδελφούς Ρίζου που ζουν στην Αθήνα για το μεγάλο ενδιαφέρον που δείχνουν καθ' όλο τον χρόνο έμπρακτα, στέλνοντας σημαντικό πλούσιο υλικό, απαραίτητο για την ομάδα.

Ελπίζουμε το ενδιαφέρον για αυτό να βρει μιμητές, ώστε η ομάδα να αποτελέσει πυρήνα συσπειρώσεων και ένωσης όλων των Πραμαντιωτών.

Κ. ΛΙΑΝΟΣ

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Το 1839 στην Κέρκυρα ιδρύθηκε η πρώτη Τράπεζα στον Ελλαδικό χώρο, η **ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**. Εδώ και 154 χρόνια ανα-νεώνεται και εκσυγχρονίζεται δυναμικά,

προσφέροντας ένα υψηλό επίπεδο υπηρεσιών. Διευρύνει τις δραστηριότητές της και συνεχώς επεκτείνει το δίκτυό της.

Έτσι σήμερα με 180 καταστήματα σε όλη την Ελλάδα, συνδεδεμένα με σύστημα on-line, διεκπεραιώνει κάθε είδους τραπεζική εργασία με την ταχύτητα που εσείς απαιτείτε από την Τράπεζά σας.

Παράλληλα, με την τοποθέτηση Αυτομάτων Ταμειολογικών Μηχανών στα περισσότερα καταστήματά της προσφέρει Αυτόματη Εξυπηρέτηση 24 ώρες την ημέρα, 365 ημέρες το χρόνο.

Η **ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ** είναι στελεχωμένη με ικανούς και ειδικευμένους υπαλλήλους που περιμένουν να σας εξυπηρετήσουν, να συζητήσουν μαζί σας, να σας υποδείξουν τους αποτελεσματικότερους τρόπους πραγματοποίησης όλων των τραπεζικών σας συναλλαγών.

Η **ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ** βρίσκεται σε όλη την Ελλάδα, δίπλα σας.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας παρακαλεί τους συνδρομητές, για οποιονδήποτε λόγο δεν θα πάρουν έστω ένα φύλλο της εφημερίδας μας, να τηλεφωνούν στα τηλέφωνα των μελών της σωματικής ομάδας.

Χρέος του κάθε Πραμαντιώτη να γίνει συνδρομητής της εφημερίδας του.

Είσαι στα Γιάννενα ή ήρθες στα Γιάννενα και θέλεις κρέατα;

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΑ
Αφοί Κ. ΛΑΜΠΡΗ

Καποδιστρίου 43 & Μπιζανίου 38

Μιλάμε για **ΤΑ κρέατα!** Ντόπια, νόστιμα, φρέσκα και σε προσιτές τιμές. Σας περιμένουμε!

Τηλ. 46.407 - 75.910